

مطالعات تاریخ فرهنگی؛ پژوهشنامه‌ی انجمن ایرانی تاریخ
سال چهاردهم، شماره‌ی پنجمادوسم، پاییز ۱۴۰۱، صص ۱۰۰-۷۱
(مقاله علمی - پژوهشی)

جایگاه و نقش کتاب در تاریخ مناسبات ایران و کانادا به روایت اسناد (۱۳۵۷-۱۹۷۸/۱۳۳۹-۱۹۶۰)

جواد عباسی^۱

چکیده

یکی از موضوعاتی که در تاریخ تقریباً هفتاد ساله برقراری روابط رسمی میان ایران و کانادا (از سال ۱۹۵۶/۱۳۳۵) توجه را جلب می‌کند، جایگاه و نقش کتاب و مسائل مرتبط با آن در مناسبات دو کشور است. براساس اسناد موجود، ارسال کتاب از ایران به کانادا توسط نهادهای رسمی و دولتی و تألیف کتاب در باره ایران (در کانادا) با همکاری و حمایت دولت ایران، مهم‌ترین نمادهای این عرصه از پیوند میان دو کشور است. این عرصه، جدای از جابه‌جای کتاب به صورت فردی یا تجاری و نیز پژوهش‌های فردی و خارج از چهارچوب مناسبات دیپلماتیک میان دو کشور است. در نوشتار پیش رو به روش توصیفی- تحلیلی و با تکیه بر اسناد آرشیوی، جایگاه و نقش کتاب در چهارچوب روابط رسمی دو کشور در یک دوره کمتر از بیست سال یعنی، از سال ۱۳۳۹ تا ۱۳۵۷ بررسی شده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که در این دوره نسبتاً کوتاه، توجه به کتاب در مناسبات سیاسی- فرهنگی دو کشور، اهمیت قابل توجه و روندی روبه گسترش داشته است. از این رهگذر، آثار مهمی در زمینه تاریخ و فرهنگ ایران تأثیر شده و به چاپ رسیده و آشنایی با ایران و زبان فارسی در کانادا گسترش یافته است.

واژه‌های کلیدی: ایران، کانادا، روابط فرهنگی، کتاب.

۱. دانشیار پیشین گروه تاریخ دانشگاه فردوسی، مشهد، ایران abbsiiran@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۵/۲۸ - تاریخ تأیید: ۱۴۰۱/۸/۲۴

مقدمه

تاریخ برقراری روابط سیاسی و رسمی میان ایران و کانادا، به اواخر دهه ۱۳۳۰/۱۹۵۰ باز می‌گردد. از همان آغاز، مناسبات فرهنگی-دانشگاهی مورد توجه دو کشور قرار گرفت. این روابط، عناصر مختلفی - از معرفی ایران در رسانه‌های کانادایی تا همکاری‌های آموزشی دو جانبه (آموزش زبان فارسی با کمک ایران، آموزش‌های فنی-حرفه‌ای کانادایی‌ها در ایران و ...)- را در بر می‌گرفت که پرداختن به همه ابعاد آن فراتر از چهارچوب یک مقاله است. از آن‌بین، مقاله حاضر بر یکی از عرصه‌های همکاری فرهنگی با محوریت کتاب مرکز شده است که تهیه کتاب عمدتاً توسط دولت ایران و تألیف کتاب درباره ایران و تاریخ و میراث فرهنگی آن توسط پژوهشگران کانادایی را شامل می‌شود. تاکنون پژوهشی جامع در زمینه تاریخ مناسبات دو کشور در ابعاد مختلف آن انجام نشده و این بُعد خاص از مناسبات فرهنگی نیز از نظرها به دور مانده است. از این رو پژوهش پیش رو، در بر دارنده یافته‌های جدید می‌باشد و به همین جهت جنبه توصیفی آن قابل توجه است. در بخشی از نوشه‌های فارسی زیان موجود در باره کشور کانادا - همانند کتاب‌های کانادا دیروز فردا (امیراصلانی، ۱۳۴۵)، کانادا (ساقیان، ۱۳۷۳)، آشنایی با کشورهای جهان: کانادا (برازش، ۱۳۸۸) که به اختصار به تاریخ مناسبات دو کشور پرداخته‌اند - هم به موضوع کتاب در مناسبات دو کشور هیچ اشاره‌ای نشده است. بنابراین منابع پژوهش حاضر، به اسناد مورد استفاده و کتاب‌های تهیه شده در چهارچوب مناسبات دو کشور محدود است.

در پژوهش سه‌ساله نگارنده در باره تاریخ روابط ایران و کانادا براساس اسناد آرشیوی، اسناد مربوط به کتاب قابل توجه به نظر رسید و این پرسش برای نگارنده مطرح شد که جایگاه، اهمیت و دستاورد توجه به مبادله و تألیف کتاب در مناسبات دو کشور چه ابعادی داشته است؟ به دنبال آن، این فرضیه مدنظر قرار گرفت که به نسبت قدمت مناسبات رسمی دو کشور، مسائل مرتبط با کتاب نقش و جایگاه مهمی در مناسبات دو کشور داشته است. در این نوشتار پرسش و فرضیه یاد شده در معرض ارزیابی قرار گرفته است.

مؤسسه مطالعات اسلامی دانشگاه مک‌گیل: از دریافت کتاب از ایران تا همکاری در انتشار متون ایرانی‌اسلامی

ارتباط با مؤسسه مطالعات اسلامی دانشگاه مک‌گیل را باید کهن‌ترین پیوند علمی—فرهنگی میان ایران و کانادا و نیز نمونه‌ای کم‌نظری از پیوند علمی—دانشگاهی بادوام در تاریخ معاصر ایران به شمار آورده. اگرچه این ارتباط در سال ۱۳۴۷/۱۹۶۹ با تأسیس شعبه این مؤسسه در دانشگاه تهران رسمیت یافت (آدامز، ۱۳۸۱: ۶۲–۶۵^۱؛ ارتباط عملی مؤسسه با ایران به سال‌ها پیش (۱۳۳۹ / ۱۹۶۰) باز می‌گشت. آنچه از نگاه نوشتار حاضر اهمیت دارد، نخستین گزارش‌های مربوط به این ارتباط در حوزه کتاب است. در ۱۹ اکتبر سال ۱۳۴۹ مهر ۱۹۶۰، واتسون^۲ کتابدار مؤسسه مطالعات اسلامی، در نامه‌ای به محمود اسفندیاری نخستین وزیر مختار ایران در کانادا، فهرستی از کتاب‌های مورد نیاز مؤسسه را ارائه و درخواست کرد که آنها را از مجموعه انتشارات دانشگاه تهران تهیه کنند. محمود اسفندیاری حدود دو هفته بعد (۳ نوامبر ۱۹۶۰ آبان ۱۳۳۹) اطلاع داد که درخواست ایشان را به دانشگاه تهران ارسال کرده است تا در زودترین زمان ممکن در این باره اقدام کنند (استادوخ، اسناد شماره‌های: ۱۶۳/۱۶۴_P320.4_K9_SH1333.41 در سال‌های بعد نیز تهیه کتاب‌های تازه منتشره برای این مؤسسه ادامه یافته است. چنان‌که در بهمن سال ۱۳۴۱ / فوریه ۱۹۶۳ نورالدین کیا سفیر ایران، در نامه‌ای به ویلفرد کنت‌ول اسمیت^۳ استاد و مدیر مؤسسه مطالعات اسلامی، ضمن سپاسگزاری از میزانی او در این مؤسسه، یادآور شد که شش جلد کتاب جدید درسی آموزش زبان فارسی را برای مؤسسه می‌فرستد (استادوخ، سند شماره ۳/P320.4_K9_SH1333.41 /۳ سند شماره ۳ پیوست). سفیر ایران در کانادا همچنین در گزارش تفصیلی خود به وزارت امور خارجه در باره دیدار با استادان و کارکنان مؤسسه مطالعات اسلامی، ضمن

۱. <https://iistmu.ut.ac.ir/%D8%AA%D8%A7%D8%B1%DB%8C%D8%AE%DA%86%D9%87> (26/10/ 2021); <https://www.mcgill.ca/islamicstudies/tehran-branch> (09/08/2022).

۲. W. J. Watson

۳. Wilfred Cantwell Smith

توصیف وضعیت کتابخانه آنجا پیشنهاد داد که دستور داده شود «اولیای محترم وزارت فرهنگ، دانشگاه و سایر مراکز علمی و فرهنگی ایران ، تعدادی کتب و مقالات درباره ادبیات، تاریخ، تمدن و هنر ایران برای این مؤسسه ارسال دارند» (استادو خ، اسناد شماره‌های ۱۹، ۲۰، ۲۱_P320.4_K9_SH1333.41).

با تأسیس شعبه مؤسسه مطالعات اسلامی دانشگاه مک‌گیل در دانشگاه تهران و اعزام استادان ایرانی برای آموزش و پژوهش به دانشگاه مک‌گیل - به خصوص اعزام مهدی محقق در سال ۱۳۴۴، به طور طبیعی تهیه و فرستادن کتاب از ایران به آنجا، روندی منظم‌تر و ابعادی گسترده‌تر به خود گرفت.^۱ مهدی محقق در سال‌های ۱۳۴۴-۱۳۴۷، پرداخت و در سال ۱۳۴۷ نقش اصلی را در تأسیس شعبه مؤسسه در دانشگاه تهران بر عهده داشت.^۲

از دهه ۱۳۵۰، بعد دیگری از موضوع کتاب نیز در این همکاری دانشگاهی بروز یافت و آن تصحیح و انتشار متون خطی ایرانی - اسلامی در یک همکاری دوچانبه میان دانشگاه تهران و مؤسسه مطالعات اسلامی بود که در نتیجه آن امروزه بیش از دویست متن از این نوع در پایگاه اینترنتی مؤسسه یادشده، در اختیار اهل علم و پژوهش قرار گرفته است.^۳

درخواست‌های کتاب برای کانادا

در اسناد آرشیوی ایران، درخواست‌های متعددی برای ارسال کتاب به کانادا در موضوعات و زمینه‌های گوناگون وجود دارد. افرونبرآنچه درباره مؤسسه مطالعات اسلامی دانشگاه مک‌گیل گفته شد، در اسناد آرشیوی مورد بررسی این پژوهش، موارد پرآنده دیگری در این موضوع وجود دارد. برای نمونه در سال ۱۳۵۳ وزارت امور خارجه در نامه‌ای به وزارت آموزش و پرورش، از نیاز ایرانیان ساکن کانادا به

-
۱. <https://iistmu.ut.ac.ir/%D8%AA%D8%A7%D8%B1%DB%8C%D8%AE%DA%86%D9%87> (26/ 10/ 2021)
 ۲. https://www.mcgill.ca/islamicstudies/tehran____branch/tehran____branch____publications (09/08/2022)

کتاب‌های درسی دبستان خبر داده و درخواست کرده است که این کتاب‌ها را برای ارسال به سفارت ایران در اتاوا تهیه کنند. در پی این درخواست، عبدالحسین نوائی رئیس سازمان کتاب‌های درسی اطلاع می‌دهد که ده جلد از کتاب‌های پنج پایه دوره ابتدایی تهیه شده است و سرانجام سی و پنج جلد کتاب به سفارت ایران در اتاوا فرستاده می‌شود (ساقما، اسناد شماره‌های NLAI_297_047071، ۱۴، ۱۵ / اسناد شماره‌های ۵، ۶ و ۷ پیوست). همچنین در سال ۱۳۵۴ سفارت ایران در اتاوا به وزارت امور خارجه گزارش می‌دهد که کتاب‌هایی در زمینه تاریخ و جغرافیای ایران به زبان انگلیسی برای دانش‌آموزان کانادایی مورد نیاز است. وزارت امور خارجه این درخواست را به وزارت آموزش و پرورش ارجاع می‌دهد و این وزارت خانه در پاسخ اعلام می‌کند که چنین کتاب‌هایی در آن وزارت تهیه نشده و احتمال می‌دهد در وزارت اطلاعات و جهانگردی انتشاراتی در این زمینه وجود داشته باشد (ساقما، سند شماره NLAI_297_047071_0003، ۰۰۰۴). در سند دیگری مربوط به سال ۱۳۵۷، سفارت ایران در اتاوا اطلاع می‌دهد که برخی مؤسسات کانادایی برای استفاده انگلیسی‌زبان‌ها، به کتاب خودآموز یا راهنمای آموختن زبان فارسی نیاز دارند. از نامه ارجاعی وزارت امور خارجه به وزارت آموزش و پرورش چنین پیداست که مرجع این درخواست، کتابخانه عمومی شهر گوئلف^۱ بوده است (ساقما، اسناد شماره‌های NLAI_297_047071_0010، ۰۰۱۱ / سند شماره ۸ پیوست).

کتاب جواهرات سلطنتی ایران

در سال ۱۹۶۵ / ۱۳۴۴، وی. بی. مین جواهرشناس موزه سلطنتی تورنتو، به همراه هفت کارشناس به ایران سفر کرد و پس از چند ماه مطالعه در موزه جواهرات سلطنتی ایران و تهیه مستندات و عکس، محتوای چاپ کتابی را فراهم آورد. این طرح، با بازدید از موزه‌های مشهد، شیراز و قم و سپس موزه‌های سوری، انگلستان و امریکا و تهیه برخی مستندات، توسط یکی از همکاران او در سفرهایی دیگر تکمیل شد (استادو خ، ۱. Guelph

اسناد شماره‌های ۱۳۴۲.۴۹_P450.1_K8_SH1342.49 / سند شماره ۹۵، ۹۶ / سند شماره ۹ پیوست). نتیجه کار را انتشارات دانشگاه تورنتو در سال ۱۹۶۸/۱۳۴۷ در چاپخانه‌ای در رم (ایتالیا) به چاپ رساند (Meen and Tushinghamcm, 1968). محتوای کتاب با حمایت و همکاری گسترده مقامات ایرانی و کارشناسان بانک مرکزی ایران تهیه شده بود و به عنوان مشارکت دولت کانادا در برگزاری جشن‌های دوهزاروپانصدساله شاهنشاهی ایران عرضه شد. نویسنده‌گان کتاب در پیشگفتار خود با اشاره به این موضوع، در باره چگونگی و روند تهیه کتاب و افراد و نهادهای مشارکت‌کننده در آن توضیحاتی داده‌اند که از پستیانی و همکاری همه‌جانبه دولت ایران حکایت دارد (vIII_Meen and Tushinghamcm 1968: v) فارسی کتاب را در ایران به چاپ رساند (مین و تشینگام، ۲۵۳۵).

براساس اسناد موجود در اوایل سال ۱۳۴۷، وی. بی. مین در نامه‌ای به سفارت ایران در اتاوا درخواست کرده بود که در صورت امکان شخصاً متن کتاب را به شاه ایران ارائه دهد و اجازه نشر آن را از وی بگیرد (استادوخ، همان). با توجه به پیشگفتار کتاب و اشاره نشدن به این موضوع در اسناد بعدی، ظاهراً این درخواست عملی نشده است. بنابر برگزارش ع. بشیرالهی کاردار وقت ایران در اتاوا - که پس از چاپ کتاب به وزارت خارجه ارائه شده است (بهمن ۱۳۴۷) - به مناسب چاپ این کتاب، می‌شنز فرماندار کل کانادا، میهمانی‌ای با حضور تهیه‌کننده‌گان کتاب، برخی مقامات و حضور بیش از سیصد نفر برگزار می‌کند که در آنجا مین گزارش چگونگی تهیه محتوای کتاب را همراه با نمایش فیلم و اسلاید ارائه می‌کند (استادوخ، اسناد شماره‌های ۱۳۴۲.۴۹_P450.1_K8_SH1342.49) سند شماره ۱۰ پیوست). براساس محتوای چند سند دیگر، ۱۷۵ جلد از این کتاب خریداری و به ایران فرستاده شد که هزینه خرید و حمل و نقل آن، ۴۰۰۰ دلار اعلام شد (استادوخ، اسناد شماره‌های ۱۲، ۱۳، ۵۲_P450.1_K8_SH 1342.49)

ایران، پل فیروزه: کتابی با نیم قرن انتشار در ایران
کتاب ایران پل فیروزه را باید از جمله مشهورترین و پرنشرترین کتاب‌های تصویری

چاپ شده در زمینه معرفی جاذبه‌های فرهنگی - طبیعی ایران در نیم قرن گذشته (از سال ۱۳۵۵) دانست. تهیه‌کننده کتاب، رولوف ویلفرد روی بنی^۱ است که مجموعه عکس‌هایش را به انضمام توضیحات تاریخی میچل کرایتس^۲ و گزیده نوشتاری سید حسین نصر در معرفی تاریخ و فرهنگ ایران، تدوین کرده است. متن اصلی کتاب نخستین بار در سال ۱۳۵۳/۱۹۷۴ در تورنتو (کانادا) و ترجمه فارسی آن در سال ۱۳۵۵ در تهران به چاپ رسید (Beny, 1975). بنی سپس با همکاری شاهرخ امیرارجمند و حسینعلی انوری، کتاب دیگری را در باره ایران با عنوان ایران: عناصر سرنوشت منتشر کرد که به نوعی ادامه کتاب پیشین بود (Beny, Amirarjomand, Anvari and Crites, 1978).

براساس اسناد موجود در آرشیو سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، رولوف بنی، عکاس هنری که در سال ۱۳۴۰/۱۹۶۲ به دعوت وزارت دربار و در سال ۱۳۴۵/۱۹۶۷ برای حضور در مراسم تاجگذاری، به همراه لزلی بلنج گری^۳ به ایران سفر کرده بود، بار دیگر در سال ۱۳۵۲/۱۹۷۳ برای تهیه عکس‌هایی برای مجله ووغ^۴ که در انگلستان و امریکا چاپ می‌شد، راهی ایران شد. او پیش از این، به ۳۴ کشور مسافرت و کتاب‌هایی در باره برخی کشورها مانند یونان، ژاپن، هند، سیلان و کانادا تهیه کرده و کتاب او درباره ژاپن، برنده جایزه بهترین کتاب نمایشگاه بین‌المللی کتاب لایپزیک شده بود (ساکما، اسناد شماره‌های ۰۰۰۴، ۰۰۳۷_۰۲۸۱۱۰_۲۶۴_NLAI / سند شماره ۱۱ پیوست). رولوف بنی بعدها مقدمه کتاب مصورش در باره ایران را این‌گونه آغاز کرد: «هنگامی که برآن شدم تا کتابی به نام ویرانه‌های شادی آور گرد آورم. در جست‌وجوی شهرهای مقدس و باشکوه سراسر شرق دور یعنی، ژاپن، ساحل عاج تا کامبوج و برمه، آنگاه هندوستان و سیلان و پاکستان را زیر پا نهادم، سواد بسی شهرها را از دور در میان دشت یا جنگل نظاره کردم و درحالی که به دمی آرامش و تفکر نیاز

^۱. Roloff Wilfred Roy Beny

^۲. Mitchel Crites

^۳. Lesley Blanch Gary

^۴. Vogue

داشتم، به فلات ایران که هنوز هم نظرها را به سوی خود می‌کشاند رسیدم و در اینجا اعتراف می‌کنم که من در آغاز برای لذت بردن از روحانیت و معنویت این دیار بزم‌گونه که ایران نام دارد در خود آمادگی نمی‌دیدم، ولی این هم شنیدنی و جالب است که ایران را همان‌گونه یافتم که گفته‌اند: خاکش دشمنان را از خود می‌راند و متجموازان را گوشمالی می‌دهد. ایران در میان پنج همسایه خود چونان پلی است که از یک سو دریای خزر را به خلیج فارس متصل می‌سازد و از سوی دیگر تجلیات فرهنگی و معنوی و سیاسی شرق و غرب را به یکدیگر پیوند می‌دهد و اما از دیدگاه من پلی است مظهر زیبایی و لطف و آن هم پل فیروزه. جالب است که امروز از ایران در پی آن همه رویدادهای سخت و ویرانگر، آهنگی شاعرانه‌تر به گوش و رایحه‌ای خوش‌تر به مشام می‌رسد (بنی، نصر و بختیار، ۲۵۳۵: مقدمه، ۲).

از محتوای اسناد مربوط به مسافت بنی چنین پیداست که او در این سفر مورد توجه ویژه حکومت ایران بوده و وزارت اطلاعات برای عکاسی او از مناظر تاریخی و طبیعی شهرهای مختلف ایران، هزینه قابل توجهی پرداخت کرده بود. او در این سفر همچنین با ملکه ایران دیدار کرده بود (ساکما، سند شماره ۰۰۹_۰۲۶۴_۰۲۱۱۰_۰۲۸۱).
[Downloaded from chistorys.ir on 2023-02-05]

سفر چهار ماهه راجر سیوری به ایران برای تألیف کتاب ایران عصر صفوی
کتاب ایران عصر صفوی نوشتۀ راجر سیوری ایران‌شناس بریتانیایی- کانادایی، از جمله مشهورترین متون درسی و عمومی در زمینه تاریخ ایران در دورۀ فرمانروایی صفویان است که ترجمه فارسی آن از سال ۱۳۶۳ تاکنون (سال ۱۴۰۱) بیش از بیست بار تجدید چاپ شده است (سیوری، ۱۳۸۹). در بارۀ سفر سیوری به ایران برای فراهم آوردن محتوای این کتاب، ده‌ها سند در آرشیو سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران وجود دارد که نشان می‌دهد پشتیبانی دولت و نهادهای علمی و فرهنگی ایران نقش مهمی در پدید آمدن این کتاب داشته است.

سیوری که براساس اسناد موجود در سال ۱۳۴۲ و ۱۳۴۶ نیز سفرهایی به ایران کرده بود، سال ۱۳۵۲/۱۹۷۳ در نامه‌ای به شجاع‌الدین شفا، معاون فرهنگی و مطبوعاتی دربار

شاهنشاهی ایران و مدیر عامل کتابخانه پهلوی، به اطلاع او می‌رساند که برای جمع‌آوری محتوای لازم برای نوشتن کتابی در باره تاریخ صفویه، او اخر سال ۱۳۵۲ و ابتدای سال بعد، سفر مطالعاتی چند ماهه‌ای به ایران (مارس تا ژوئن ۱۹۷۴ / اسفند ۱۳۵۳ تا تیر ۱۳۵۴) خواهد کرد. او در این نامه با اشاره به ترجمه دوسوم از تاریخ عالم آرای عباسی، از شجاع الدین شفا می‌خواهد برای او دعوت‌نامه‌ای رسمی فرستاده شود تا با استناد به آن از دانشگاه تورنتو مخصوصی بگیرد. همچنین اظهار می‌کند که هزینه اقامتش در این سفر را می‌تواند از شورای کانادا دریافت کند، اما برای هزینه سفر هواپی خود و همسرش به کمک مالی نیازمند است (ساقما، اسناد شماره‌های ۰097, ۹۸-۰۲۷۴۳۴-۲۶۴-NLAI).^۴

براساس اسناد موجود، سیوری در این سفر مطالعاتی با معرفی و حمایت وزارت دربار و کتابخانه پهلوی، به استان‌ها و شهرهای مختلف ایران از جمله کردستان، آذربایجان شرقی و غربی، گیلان، زنجان، اصفهان و کرمان سفر کرد (برای نمونه نگاه شود به ساقما، اسناد شماره‌های ۰030, ۰040, ۰048, ۰053-۰۲۷۴۳۴-۲۶۴-NLAI). همچنین کتابخانه پهلوی ضمن نامه‌هایی، سیوری را برای استفاده از منابع به کتابخانه‌ها و موزه‌های مختلف معرفی کرد (ساقما، اسناد شماره‌های ۰051-۰۲۷۴۳۴-۲۶۴-NLAI, ۰068, ۰069). از ادامه نامه‌نگاری‌های عمده‌اش شخصی و دست‌نویس سیوری با شجاع الدین شفا به زبان فارسی - از تیرماه ۱۳۵۳ به بعد (پس از بازگشت از ایران در خردادماه همین سال) - چنین برمی‌آید که او تا مدت‌ها بعد، پیگیر دریافت منابع مطالعاتی مربوط به تاریخ صفویه از ایران بوده است و وزارت دربار، کتابخانه پهلوی و سفارت ایران در کانادا نیز درخواست وی را انجام داده‌اند. سیوری معمولاً دریافت منابع و مراتب سپاسگزاری اش را اعلام می‌کرده است (ساقما، اسناد شماره‌های ۰021, ۰030-۰۲۷۴۳۴-۲۶۴-NLAI ۱۳ و ۱۴ پیوست).^۵

کتابی که نوشته نشد (تاریخ روابط کانادا با کشورهای خاورمیانه)

براساس اسناد موجود در آرشیو سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، ظاهراً با گسترش روابط ایران با کانادا و تجربه موفق راجر سیوری در تهیه کتاب ایران عصر صفوی با

کمک دولت و نهادهای علمی-فرهنگی ایران، او در سال ۱۳۵۶/۱۹۷۷ پیشنهاد می‌دهد که با کمک جمعی از نویسندها، در زمینه تاریخ روابط کانادا با کشورهای خاورمیانه از جمله ایران، کتابی تألیف کند. در ۱۰ ژانویه سال ۲۰/۱۹۷۸ دی ۱۳۵۶، او در نامه‌ای به شجاع الدین شغا یادآور می‌شود که تمایل دارد همزمان با سفر به ایران، برای حضور در نشست استادان تاریخ و ادبیات در تهران در یکم تا سوم فوریه همین سال (بهمن ۱۳۵۶)، برای نوشتن فصل مربوط به ایران این کتاب، از آرشیو وزارت امور خارجه بهره بگیرد (ساقما، سند شماره ۰۰۰۵_۰۲۷۴۳۴_۲۶۴_NLAI). او به همراه این نامه طرح و فهرست کتاب و مؤلفان مورد نظر برای هر فصل را نیز ارسال می‌کند (ساقما، سند شماره ۰۰۰۸_۰۲۷۴۳۴_۲۶۴_NLAI / سند شماره ۱۵ پیوست). حدود یک ماه پیش از آن نیز در نامه‌ای به سفارت کانادا در تهران، موضوع را با آنها در میان می‌گذارد (۵ دسامبر سال ۱۶/آذر ۱۳۵۶) و جیمز جورج، سفیر کانادا نیز در نامه‌ای به او اطلاع می‌دهد که درخواستش به مدیرکل امور فرهنگی و اجتماعی وزارت امور خارجه ایران ارجاع شده است (ساقما، سند شماره ۰۰۱۰_۰۲۷۴۳۴_۲۶۴_NLAI). از آنجا که سند دیگری درباره این موضوع در دست نیست و کتابی با این عنوان و محتوا نیز به چاپ نرسیده است، به نظر می‌رسد تحولات آن دوران ایران از جمله شتاب گرفتن روند انقلاب و نیز تغییر سفیر کانادا در ایران^۷، در عمل این کار را ناممکن می‌کند. حتی در باره سفر مورد اشاره در نامه سیوری (دیدار با استادان تاریخ و ادبیات) نیز آگاهی‌ای در دست نیست.^۷

نتیجه‌گیری

تهیه و تألیف کتاب، یکی از موضوعات قابل توجه در دو دهه نخست برقراری مناسبات رسمی میان ایران و کانادا بوده است. از مجموع آگاهی‌های موجود چنین برمی‌آید که ضرورت شناخت ایران و یادگیری زبان فارسی توسط ایرانیان ساکن کانادا و برخی کانادایی‌ها و گسترش مطالعات ایران‌شناسی در این کشور و نیز توجه روزنامه‌نگارانه و تبلیغی، موجب اهمیت یافتن کتاب در مناسبات دو کشور شده است. دولت ایران نیز که توسعه روابط با کشورهایی مانند کانادا را مدنظر قرار داده بود، اهتمام قابل توجهی در

این زمینه از خود نشان می‌دهد. فرستادن کتاب از ایران به کانادا و تألیف کتاب در باره ایران در کانادا با پشتیبانی نهادهای رسمی دولت ایران، دو جنبه مهم این اهتمام در دوره مورد بحث (۱۳۵۷- ۱۳۳۹) است. این توجه موجب پدید آمدن برخی از آثار مهم در معرفی تاریخ و فرهنگ ایران شد. به نظر می‌رسد با وقوع انقلاب در ایران و تعطیلی سفارت کانادا در ایران و فرازونشیب‌های همراه با تنش در مناسبات دو کشور در چهار دهه گذشته (از جمله قطع روابط در دهه اخیر)، همکاری رسمی و نزدیک در این زمینه دچار وقفه شد. چنان‌که کتابی که قرار بود در زمینه مناسبات کانادا با کشورهای خاورمیانه و از جمله ایران نوشته شود، به فراموشی سپرده شد و ایران‌شناسی مانند راجر سیوری که بیش از یک دهه به ایران آمدورفت داشت، از آن پس راهی ایران نشد.

پی‌نوشت‌ها

۱. اسمیت در ۷ ژانویه ۱۹۶۳/۱۷ دی ۱۳۴۱ در نامه‌ای به نورالدین کیا ضمن استقبال از موافقت او برای دیدار از مؤسسه، پیشنهاد کرده بود که در گفت‌وگوی غیررسمی با همکاران او همراه با صرف چای عصرانه، در مورد «گرایش‌های اخیر در اسلام» (سیاسی، اجتماعی، فکری و مانند آن) سخنرانی کند ((استادوخ، سند شماره ۱۳۳۳.۴۱_K9_SH1333.4_P320.4_2).
۲. براساس اسناد موجود در کتابخانه آستان قدس رضوی در سال ۱۳۴۴، ۱۷۹ مجلد کتاب به مبلغ بیست هزار ریال برای هدیه به کتابخانه «دانشگاه اسلامی کانادا» خریداری شده است (ساقماق، سند شماره ۲-۸۸۷۸ / سند شماره ۴ پیوست). از آنجا که دانشگاهی با این نام در کانادا وجود نداشته، این احتمال قوی است که منظور از این دانشگاه همان مؤسسه مطالعات اسلامی دانشگاه مک‌گیل باشد.
۳. (تشینگام مین، ۲۵۳۵). از قرار معلوم پیش از تألیف و ترجمه این کتاب، بانک مرکزی نیز کتابچه‌ای (در ۴۵ صفحه) با عنوانی مشابه به چاپ رسانیده بود که با این مشخصات در کتابخانه ملی ایران ثبت شده است:

1345), The Crown Jewels of Iran._Bank Markazi Iran, (1966

این کتابچه در سال ۱۳۵۲ نیز در ۵۲ صفحه تجدید چاپ شد. نگاه شود به کتاب‌شناسی موضوع در وبگاه سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران:

<https://opac.nlai.ir/opac-prod/search/bibliographicSimpleSearchProcess.do?simpleSearch.value=%D8%AC%D9%88%D8%A7%D9%87%D8%B1%D8%A7%D8%AA+%D8%B3%D9%84%D8%B7%D9%86%D8%AA%DB%8C&bibliograph>

icLimitQueryBuilder.biblioDocType=BF&command=I&simpleSearch.tokenized=true&classType=0&pageStatus=0&bibliographicLimitQueryBuilder.useDateRange=false&bibliographicLimitQueryBuilder.year=&documentType=

از کتابشناسی موجود در وبگاه سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران چنین پیداست که همزمان با پژوهش برای تهیه محتوای کتاب مورد بحث در این نوشتار، مهدی بیانی (درگذشته بهمن ۱۳۴۶) نیز در همین موضوع کتابی تألیف کرده و در تهران به چاپ رسانده بود. با توجه به تاریخ درگذشت بیانی (نگاه شود به سرح احوال او در دانشنامه جهان اسلام، در دسترس در: <https://rch.ac.ir/article/Details/12574>، چاپ این کتاب می‌باشد پیش از چاپ کتاب

جوهارات سلطنتی ایران بوده باشد. برای مشخصات کتاب‌شناختی اثر بیانی نگاه شود به:

https://opac.nlai.ir/opac-prod/search/briefListSearch.do?command=FULL_VIEW&id=844316&pageStatus=0&sortKeyValue1=sortkey_title&sortKeyValue2=sortkey_author

این کتاب در سال ۱۳۹۶ نیز با این مشخصات کتاب‌شناختی تجدید چاپ شده است: مهدی بیانی (۱۳۹۶)، پانصد سال تاریخ جواهرات سلطنتی ایران، تهران: اندیشه آئین. در کتاب مورد بحث این مقاله، از این اثر و نیز کتابچه تهیه‌شده بانک مرکزی یاد نشده است.

۴. از قرار معلوم درخواست سیوری برای پرداخت هزینه پرواز او همسرش، مورد پذیرش وزارت دربار قرار گرفته و کتابخانه پهلوی که پیگیر امور مربوط به این سفر شده بود، در این مورد اقدام کرده است (ساکما، سند شماره NLAI_264_0085_027434 / سند شماره ۱۲ پیوست).

۵. برای مشاهده اسناد بیشتر در زمینه سفر مطالعاتی سیوری نگاه شود به کتاب تاریخ روابط ایران و کانادا به روایت اسناد از نگارنده (زیرچاپ).

۶. در سال ۱۹۷۷/۱۳۵۶ جیمز جورج جای خود را به کنت داگلاس تیلور داد. تیلور پس از تلاش برای آزاد کردن شش دیپلمات امریکایی دستگیر شده در بحران گروگانگیری در سفارت امریکا در تهران، ایران را ترک کرد و سفارت کانادا در تهران بسته شد. برای سرح دوره سفارت او و چگونگی عملیات خروج امریکایی‌ها از ایران نگاه شود به: Wright, 2011.

۷. بنابر آگاهی‌های موجود در باره زندگی راجر سیوری و نیز پرس‌وجوی نگارنده از شاگردان و همکاران وی، او پس از انقلاب ایران و تا پایان عمر (سال ۲۰۲۱ / ۱۴۰۰) سفر دیگری به ایران نکرد.

منابع

الف) اسناد آرشیوی

- اداره اسناد و تاریخ دیپلماسی وزارت امور خارجه (استادوخ)، 3_P320.4_K9_SH1333.41
اداره اسناد و تاریخ دیپلماسی وزارت امور خارجه (استادوخ)
19, 20, 21_P320.4_K9_SH 1333.41
اداره اسناد و تاریخ دیپلماسی وزارت امور خارجه (استادوخ)
163, 164_P320.4_K9_SH 1333.41
اداره اسناد و تاریخ دیپلماسی وزارت امور خارجه (استادوخ)
SH 1342.49_K8_P450.1_12, 13, 52
اداره اسناد و تاریخ دیپلماسی وزارت امور خارجه (استادوخ)
37, 38_P450.1_K8_SH 1342.49
اداره اسناد و تاریخ دیپلماسی وزارت امور خارجه (استادوخ)
95, 96_P450.1_K8_SH 1342.49
سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران (ساقما)، 002, 14, 15_047071_297_NLAI
سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران (ساقما)، 0003, 0004_047071_297_NLAI
سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران (ساقما)، 0010, 0011_047071_297_NLAI
سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران (ساقما)، 0003, 0004, 0037_028110_264_NLAI
سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران (ساقما)، 0009, 0012, 0024_028110_264_NLAI
سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران (ساقما)، 0097, 98_027434_264_NLAI
سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران (ساقما)، 0030, 0040, 0048, 0053_027434_264_NLAI
سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران (ساقما)، 0051, 0068, 0069_027434_264_NLAI
سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران (ساقما)، 0021, 0030_027434_264_NLAI
سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران (ساقما)، 0005_027434_264_NLAI
سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران (ساقما)، 0008_027434_264_NLAI
سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران (ساقما)، 0010_027434_264_NLAI
سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران (ساقما)، 0085_027434_264_NLAI
سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی (ساقماق)، سند شماره: ۲

ب) کتاب‌ها و مقالات

- آدامز، چارلز (۱۳۸۱)، «مطالعات اسلامی در کانادا و معضلات آن»، ترجمه نمایندگی فرهنگی ج.ا. در تورنتو، کتاب ماه دین، شماره ۵۵، صص ۶۲-۶۵.
- امیراصلانی، حسینقلی (۱۳۴۵)، کانادا دیروز و امروز، تهران: بی‌نا.
- برازش، محمود رضا (۱۳۸۸)، آشنایی با کشورهای جهان: کانادا، مشهد: آفتاب هشتم.
- بیانی، مهدی (۱۳۹۶)، پانصد سال تاریخ جواهرات سلطنتی ایران، تهران: اندیشه آثین.
- رولف، بنی و سیدحسین نصر و مظفر بختیار (۱۳۵۵)، ایران پل فیروزه، تهران: وزارت اطلاعات و جهانگردی.
- رولف، بنی (۱۹۷۸)، ایران عناصر سرنوشت، انگلستان: بی‌نا.
- ساقیان، مرضیه (۱۳۷۳)، کانادا، تهران: مؤسسه چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه.
- سیوری، راجر (۱۳۸۹)، ایران عصر صفوی، ترجمه کامبیز عزیزی، تهران: نشر مرکز.
- مین، وی. بی. ای. دی تشینگام (۲۵۳۵)، جواهرات سلطنتی ایران، ترجمه مهرداد نیلی، تهران: بانک مرکزی ایران.

- Bank Markazi Iran (1966 -1345), *The Crown Jewels of Iran*.
- Beny, Roloff; Seyyed Hossein Nasr; Mitchell Crites (1975), *Persia: Bridge of Turquoise*, Toronto: McClelland and Stewart.
- Beny, Roloff; shahrokh Amirjomand; HosseinAli et al. Anvari (1978), *Iran: Elements of Destiny*, Toronto: McClelland and Stewart.
- Meen, V. B.; A. D, Tushinghamc, A. D. (1968), *Crown jewels of Iran*, photographed by Leigton warren, Toronto: University of Toronto press.
- Wright, Robert (2011), *Our Man in Tehran*, New York: Other Press.

ج) وبگاه

- https://opac.nlai.ir/opac-prod/search/briefListSearch.do?command=FULL_VIEW&id=844316&pageStatus=0&sortKeyValue1=sortkey_title&sortKeyValue2=sortkey_author (August 15 2022).
- [https://opac.nlai.ir/opac-prod/search/bibliographicSimpleSearchProcess.do?simpleSearch.value=%D8%AC%D9%88%D8%A7%D9%87%D8%B1%D8%A7%D8%AA+%D8%B3%D9%84%D8%B7%D9%86%D8%AA%DB%8C&bibliographicLimitQueryBuilder.biblioDocType=BF&command=I&simpleSearch.tokenized=true&classType=0&pageStatus=0&bibliographicLimitQueryBuilder.useDateRange=null&bibliographicLimitQueryBuilder.year=&documentType=" \(August 15 2022\).](https://opac.nlai.ir/opac-prod/search/bibliographicSimpleSearchProcess.do?simpleSearch.value=%D8%AC%D9%88%D8%A7%D9%87%D8%B1%D8%A7%D8%AA+%D8%B3%D9%84%D8%B7%D9%86%D8%AA%DB%8C&bibliographicLimitQueryBuilder.biblioDocType=BF&command=I&simpleSearch.tokenized=true&classType=0&pageStatus=0&bibliographicLimitQueryBuilder.useDateRange=null&bibliographicLimitQueryBuilder.year=&documentType=)
- <https://www.mcgill.ca/islamicstudies/tehran-branch/tehran-branch-publications> (09/08/2022).
- <https://www.mcgill.ca/islamicstudies/tehran-branch> (09/08/2022).
- <https://iistmu.ut.ac.ir/%D8%AA%D8%A7%D8%B1%DB%8C%D8%AE%DA%86%D9%87> (26/ 10/ 2021).
- <https://rch.ac.ir/article/Details/12574>, (August 13 2022).

List of Sources with English Handwriting:

Asnād

Edāre Asnād va Tārīk-e Dīplomāsī –ye Vezārat-e Omūr-e Ḳāreje (Estadukh), documents no: SH1333.41-K9-P320.4-3.

Edāre Asnād va Tārīk-e Dīplomāsī –ye Vezārat-e Omūr-e Ḳāreje (Estadukh), documents no: SH1333.41-K9-P320.4-19, 20, 21.

Edāre Asnād va Tārīk-e Dīplomāsī –ye Vezārat-e Omūr-e Ḳāreje (Estadukh), documents no: SH1333.41-K9-P320.4-163, 164.

Edāre Asnād va Tārīk-e Dīplomāsī –ye Vezārat-e Omūr-e Ḳāreje (Estadukh), documents no: SH1342.49-K8-P450.1-12, 13, 52.

Edāre Asnād va Tārīk-e Dīplomāsī –ye Vezārat-e Omūr-e Ḳāreje (Estadukh), documents no: SH1342.49-K8-P450.1-37, 38.

Edāre Asnād va Tārīk-e Dīplomāsī –ye Vezārat-e Omūr-e Ḳāreje (Estadukh), documents no: SH1342.49-K8-P450.1-95, 96.

Sāzmān-e Asād va Ketābkān-e Mellī-ye Iran (SAKMA), document numbers: NLAI-297-047071-002, 14, 15.

Sāzmān-e Asād va Ketābkān-e Mellī-ye Iran (SAKMA), document numbers: NLAI-297-047071-0003, 0004.

Sāzmān-e Asād va Ketābkān-e Mellī-ye Iran (SAKMA), document numbers: NLAI-297-047071-0010, 0011.

Sāzmān-e Asād va Ketābkān-e Mellī-ye Iran (SAKMA), document numbers: NLAI-264-028110-0003, 0004, 0037.

Sāzmān-e Asād va Ketābkān-e Mellī-ye Iran (SAKMA), document numbers: NLAI-264-028110-0009, 0012, 0024.

Sāzmān-e Asād va Ketābkān-e Mellī-ye Iran (SAKMA), document numbers: NLAI-264-027434-0097, 98.

Sāzmān-e Asād va Ketābkān-e Mellī-ye Iran (SAKMA), document numbers: NLAI-264-027434-0030, 0040, 0048, 0053.

Sāzmān-e Asād va Ketābkān-e Mellī-ye Iran (SAKMA), document numbers: NLAI-264-027434-0051, 0068, 0069.

Sāzmān-e Asād va Ketābkān-e Mellī-ye Iran (SAKMA), document numbers: NLAI-264-027434-0021, 0030.

Sāzmān-e Asād va Ketābkān-e Mellī-ye Iran (SAKMA), document numbers: NLAI-264-027434-0005.

Sāzmān-e Asād va Ketābkān-e Mellī-ye Iran (SAKMA), document numbers: NLAI-264-027434-0008.

Sāzmān-e Asād va Ketābkān-e Mellī-ye Iran (SAKMA), document numbers: NLAI-264-027434-0010.

Sāzmān-e Asād va Ketābkān-e Mellī-ye Iran (SAKMA), document numbers: NLAI-264-027434-0085.

Sāzmān-e Ketābkānehā va Mo'ze-hā va Markaz-e Asād-e Āstān-e Qods-e Rażavī (Sakmaq), document number: 88788-2.

b) Books and articles

Adams, Charles (1381), "Islamic studies in Canada and its problems" [translated] J.A. Cultural Agency in Toronto, Book of Religion Month, No. 55, pp. 62-65.

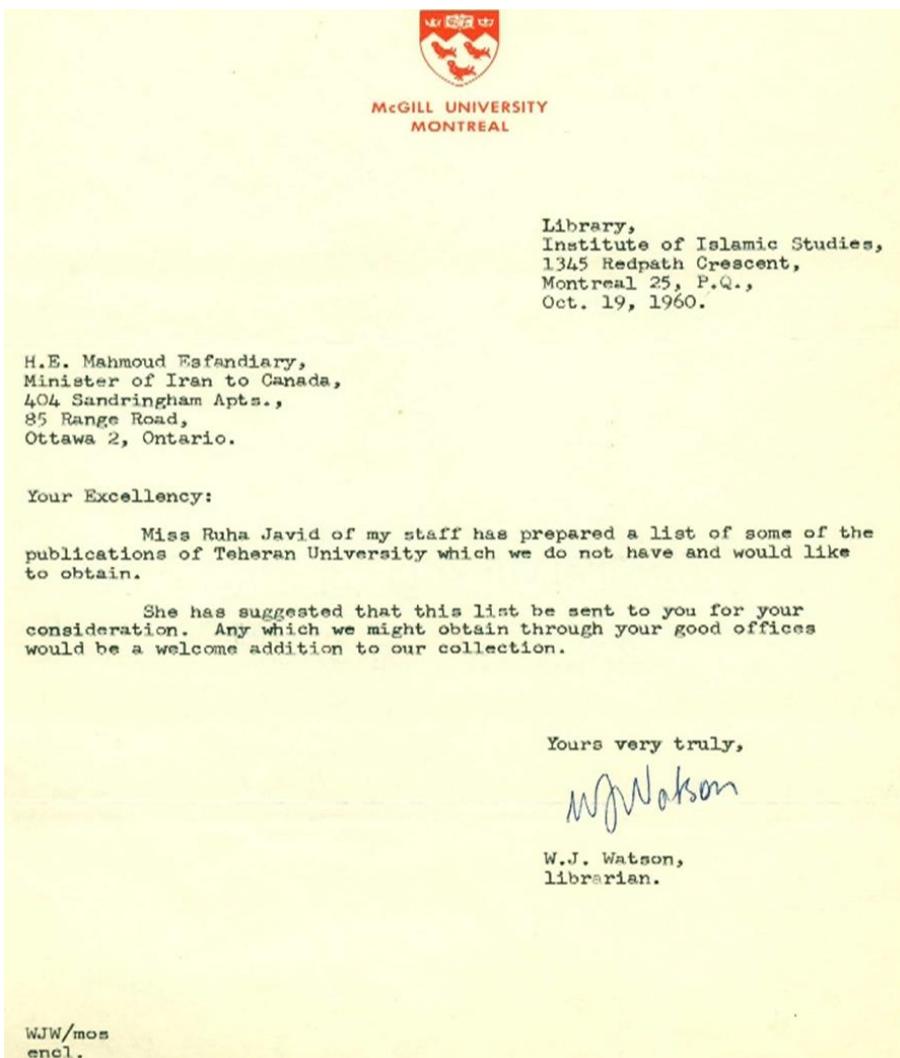
Amir Aslani, Hossein Qoli (1345), Canada yesterday and today, Tehran: Bina.

Barazesh, Mahmoudreza (2008), Getting to know the countries of the world: Canada, Mashhad: Āftāb Haštom Publications.

Bayani, Mehdi (2016), Five Hundred Years of History of Iran's Royal Jewels,

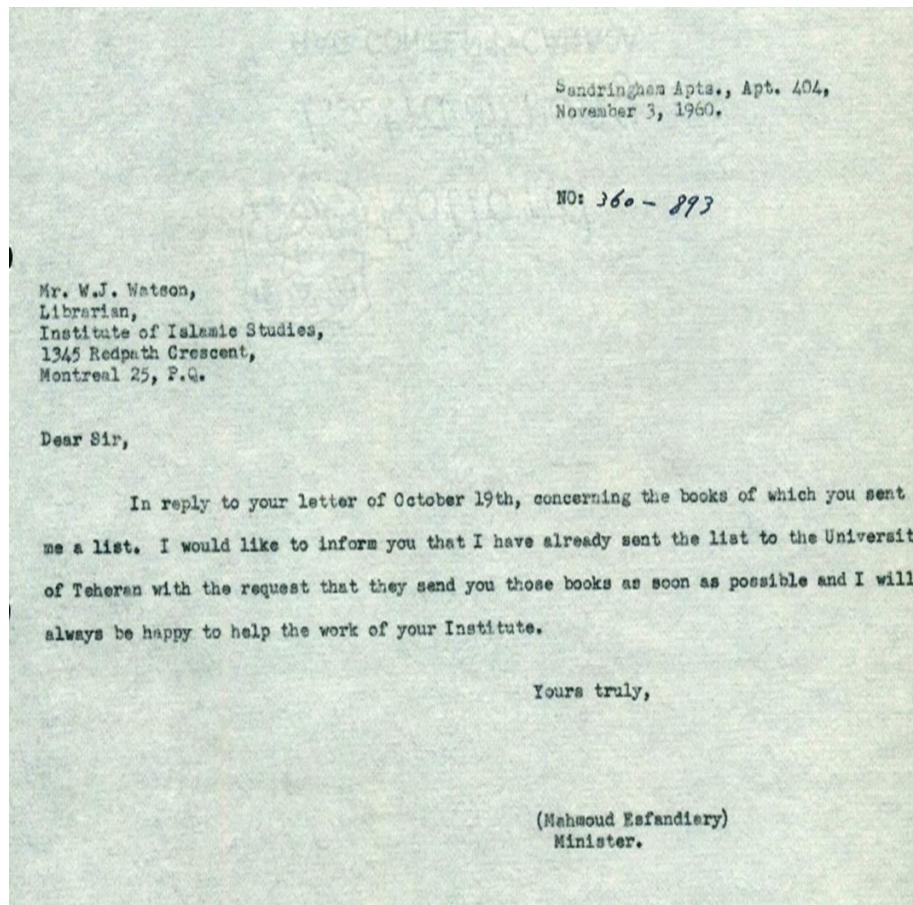
- Tehran: Andīsheh Ā'īn.
- Maine, V. B; Tshingam, A. Day (2535), Royal Jewels of Iran, translated by Mehrdad Nabili, Tehran: Central Bank of Iran.
- Rolfe, Benny (1978), Iran Elements of Destiny, England: Bīnā.
- Rolfe, Benny; Nasr, Seyyed Hossein; Bakhtiar, Mozafar (1355), Iran Pol Fīroūze, Tehran: Ministry of Information and Tourism.
- Saghian, Marzieh (1373), Canada, Tehran: Ministry of Foreign Affairs Printing and Publishing Institute.
- Savory, Roger Mervyn (1389), Iran under the Safavids, translated by Kambeiz Azizi, Tehran: Našr-e Markaz (19th edition).

پیوست: اسناد^۱

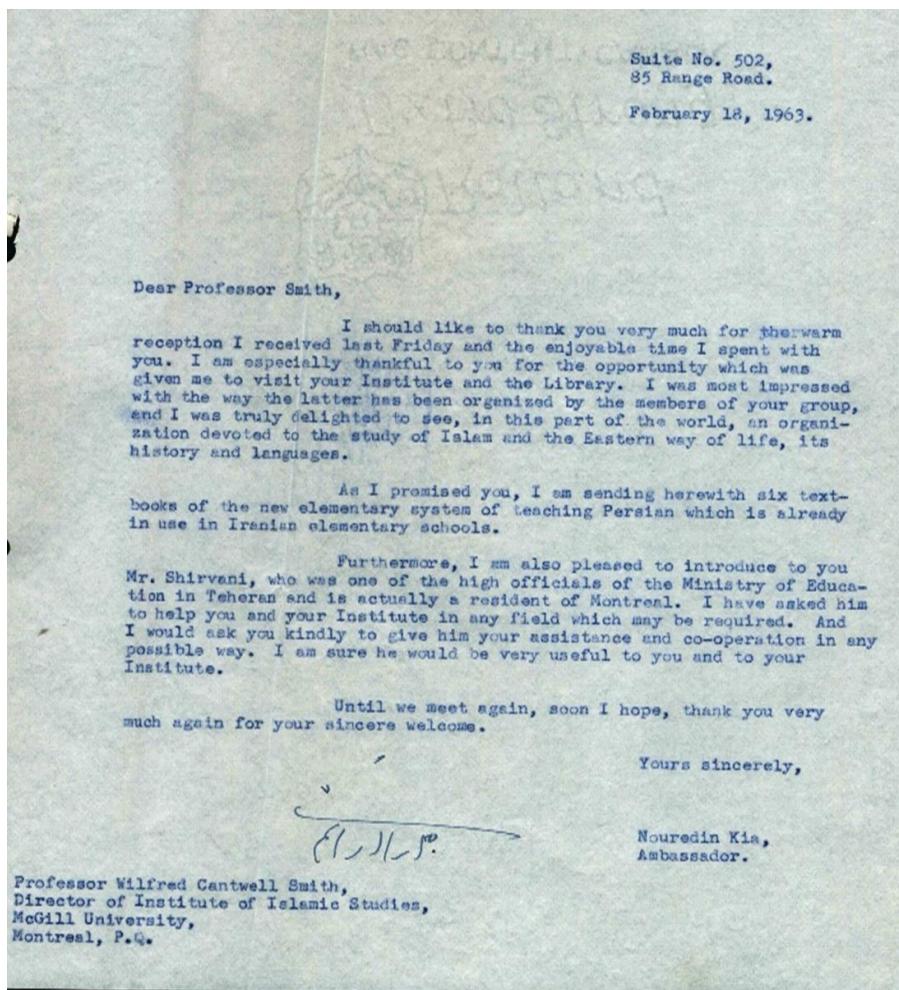
سند شماره ۱

۱. برای شناسایی و بازیابی اسناد در آرشیوهای وزارت امور خارجه و سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران از کمک خانم بهاره زرگری بهره برده‌ام. از این جهت سپاسگزار ایشان هستم. اسناد بیشتر در زمینه موضوعات مورد بحث در این نوشتار در کتاب تاریخ روابط ایران و کانادا به روایت اسناد (زیر چاپ) ارائه شده است.

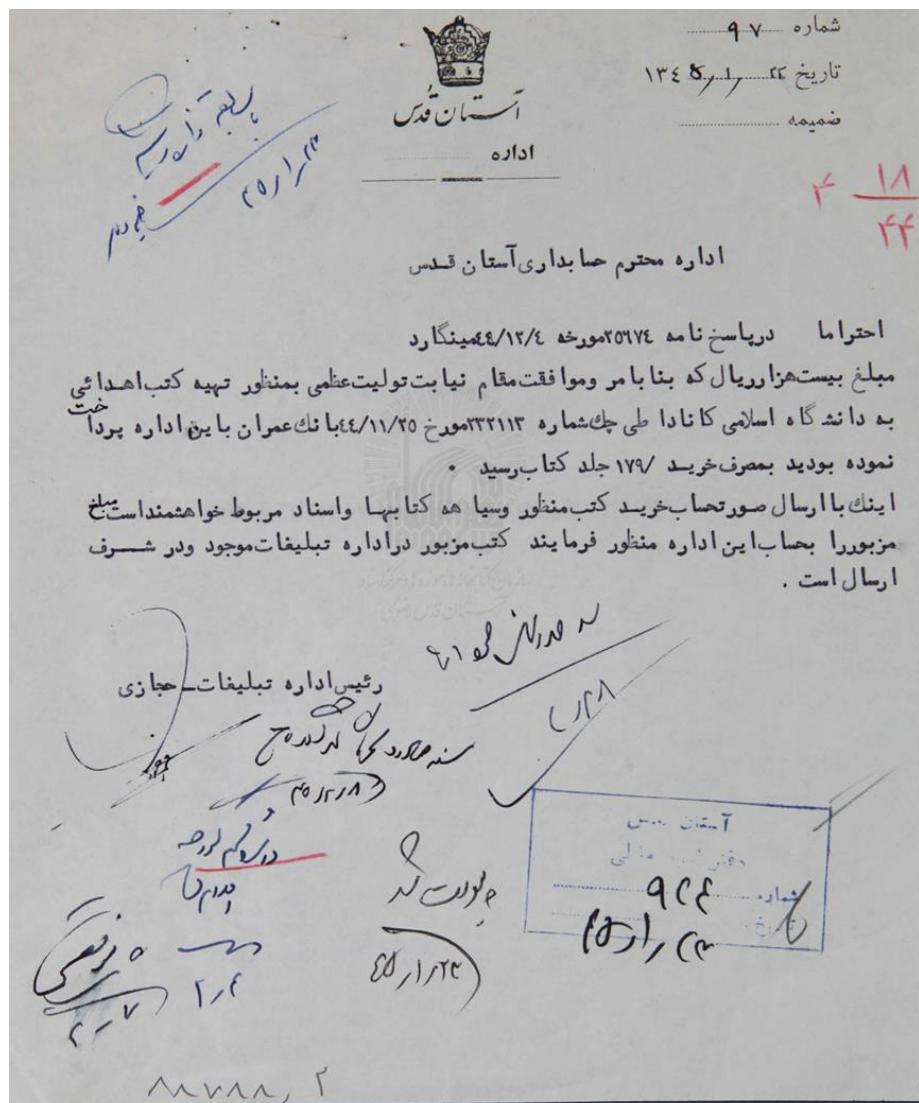

سند شماره ۲

۸۹ | جایگاه و نقش کتاب در تاریخ مناسبات ایران و کانادا به روایت اسناد |

سند شماره ۳

| جایگاه و نقش کتاب در تاریخ مناسبات ایران و کانادا به روایت اسناد | ۹۱

اداره روابط فرهنگی
۲۹/۸۷۶.
تاریخ ۱۳۴۱/۱/۲۵
پریست

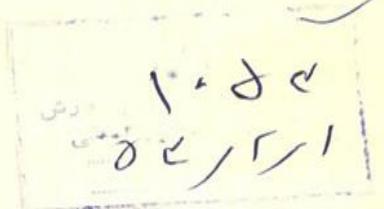
وزارت آموزش و پرورش - دفتر روابط بین المللی

خواهشمند است دستور فرمایند تعدادی کتب درسی
دستستان که مورد نیاز ایرانیان مقیم کانادا امضا شده باشد تهیه
و وزارت امور خارجه ارسال دارند تا از طریق سفارت
شاهنشاهی در تاتا وابست به توزیع آن درین علاوه علیه
اقدام شود

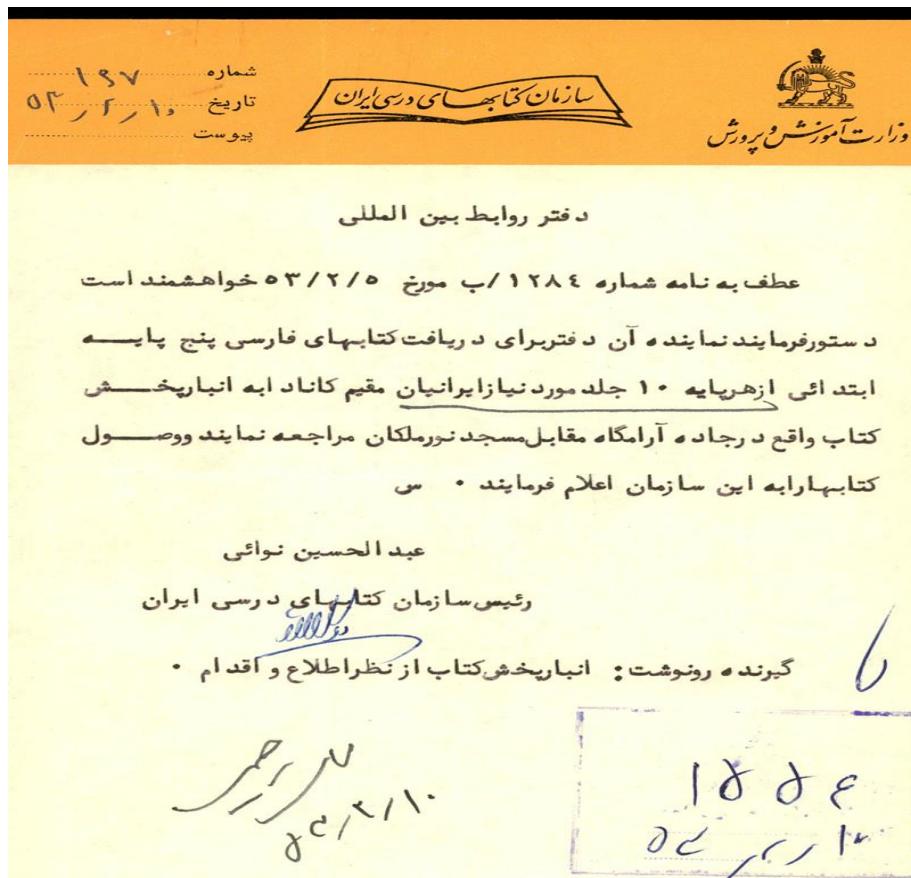
سرپرست اداره روابط فرهنگی

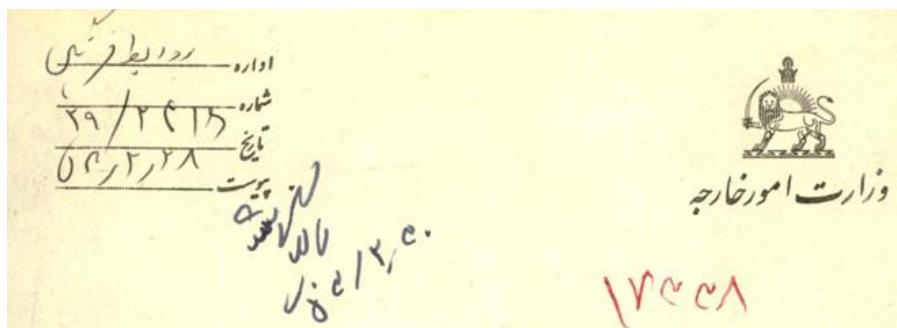
~~مرتضایی~~ مرتضائی

برهنه
۱۳۴۱/۱/۲۵

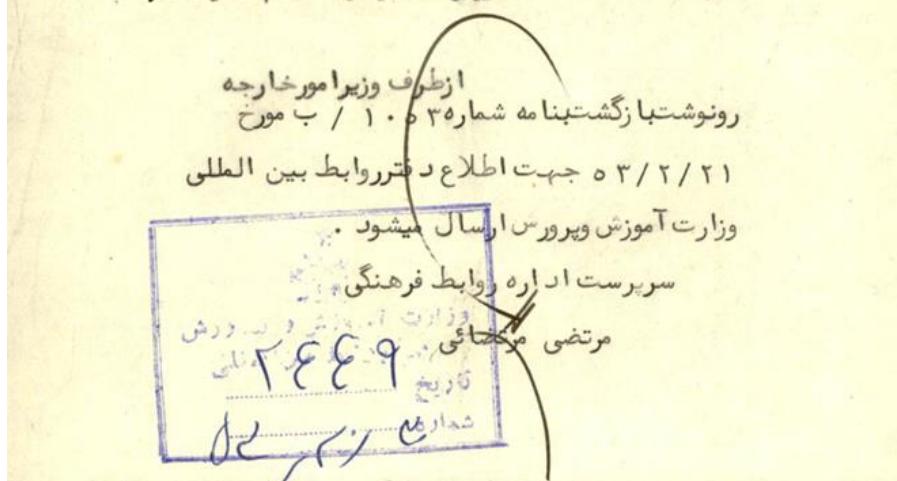
سند شماره ۵

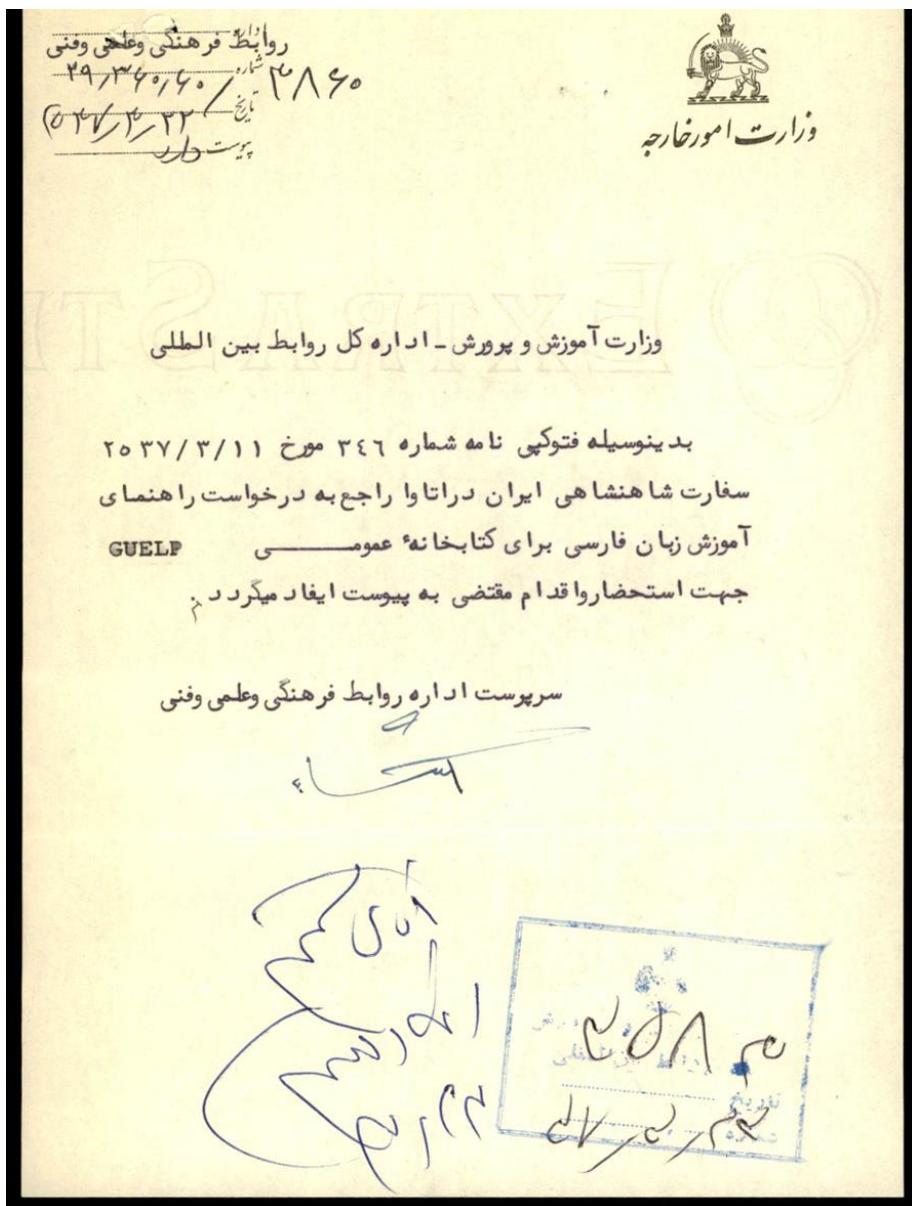

سفارت شاهنشاهی ایران - اتاوا

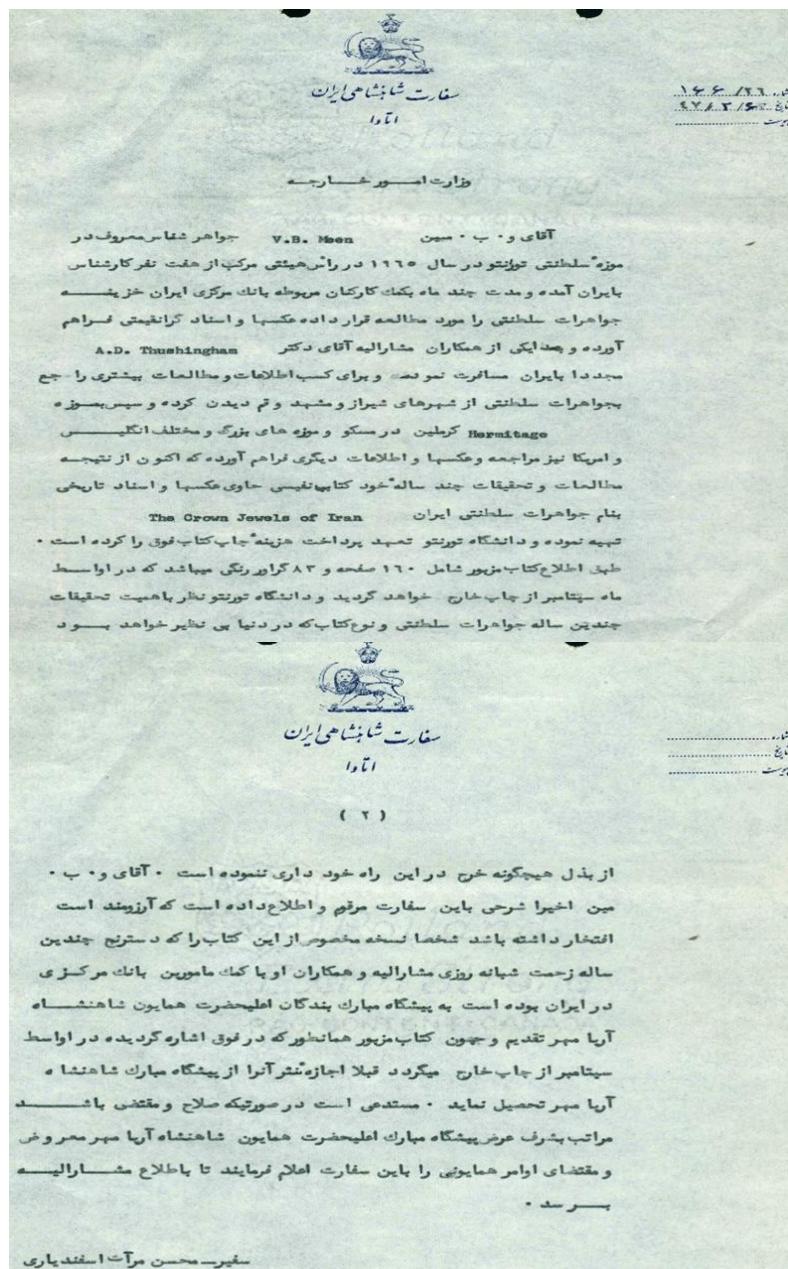
عطف بنامه شماره ۱۵۴ مورخ ۰۲/۱/۲۰ و پیغورنوشت
 نامه شماره ۲۹/۸۲۶ مورخ ۲۱/۱/۲۱، اینک فتوکپسی
 نامه شماره ۱۰۵ ۳/۲/۲۱ مورخ ۰۳/۲/۲۱ وزارت آموزش و پرورش
 منضم به ۳۵ جلد کتاب فارسی پنج پایه ابتدائی، مورد درخواست
 آنسفارت جمهت استفاده ایرانیان مقیم کانادا ارسال میگردید.
 خواهشمند است دستور فرمایند وصول اعلام دارند.

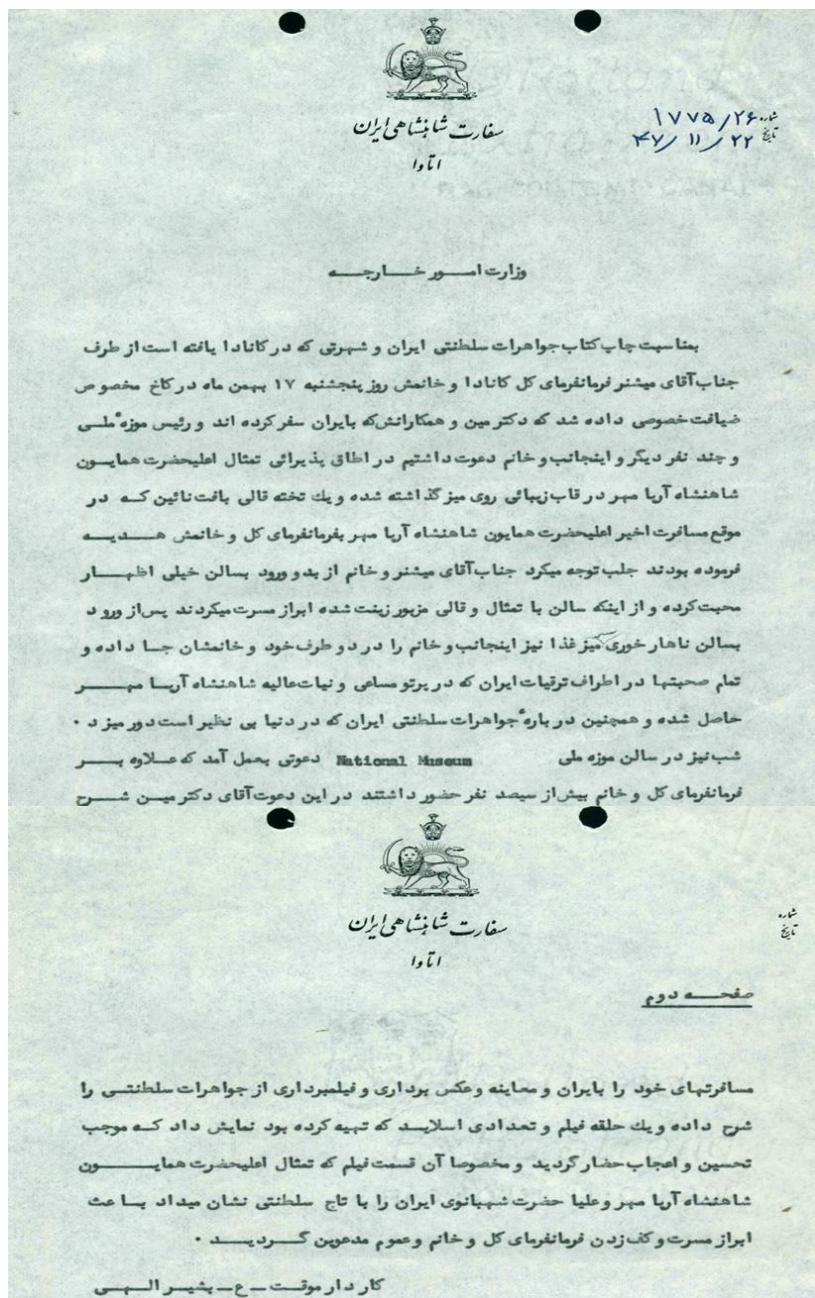

سند شماره ۷

جاگاه و نقش کتاب در تاریخ مناسبات ایران و کانادا به روایت اسناد | ۹۵

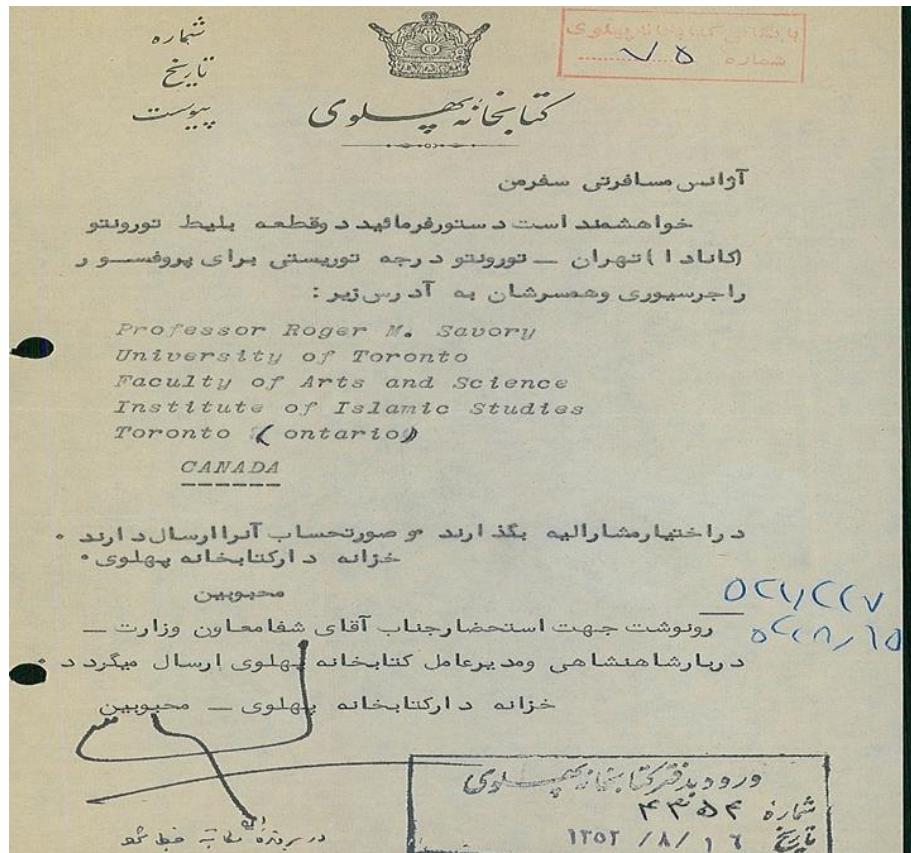

| جایگاه و نقش کتاب در تاریخ مناسبات ایران و کانادا به روایت استناد | ۹۷

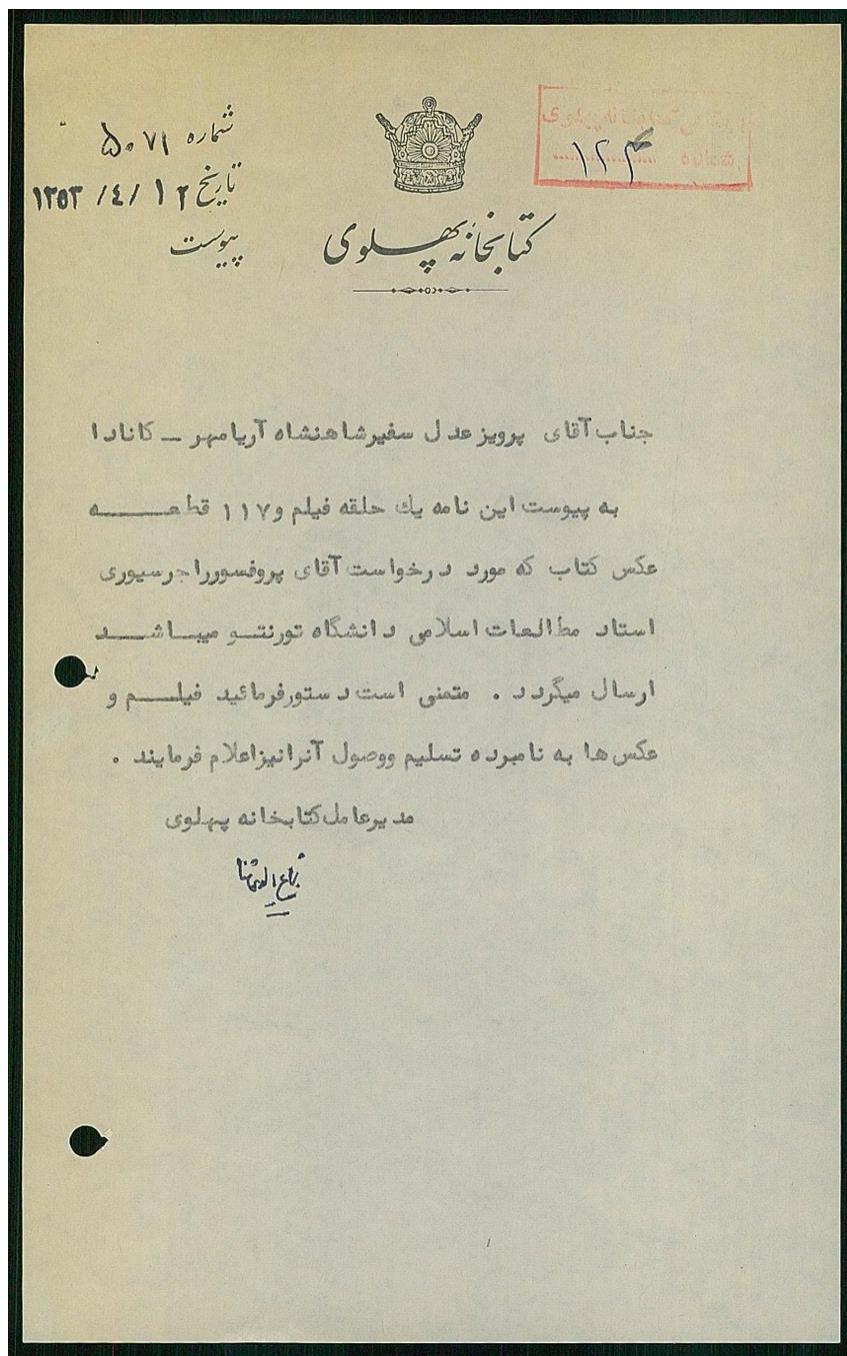
اداره	بیوگرافی آقای دکتر Roy Wilfred Beny
شاره	متولد ۷ زانویه ۱۹۲۴ کانادا — بهمه کانادا
تاریخ	احوال شخصیه
پیوست	تحصیلات
	
وزارت اطلاعات	
بیوگرافی آقای دکتر Roy Wilfred Beny	

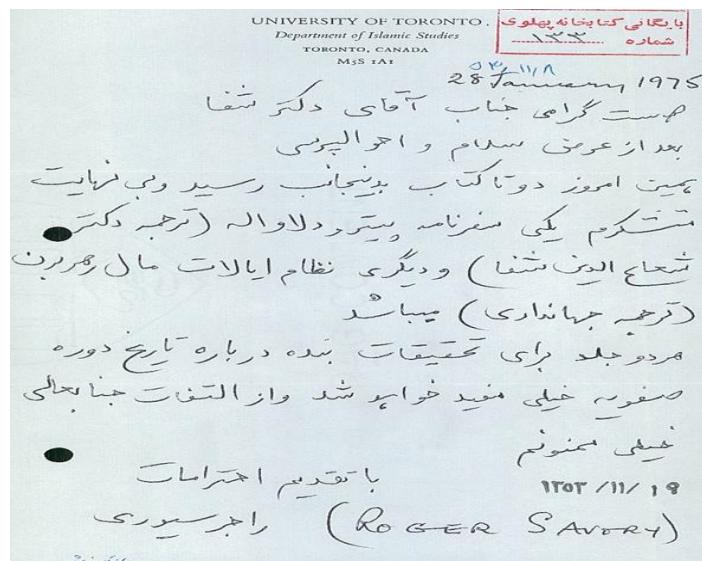
دارای درجه لیسانس افتخاری از دانشگاه تورنتو کانادا فوق لیسانس از دانشگاه کلمبیا نیویورک و دکترا در حقوق *	
تعداد هشت کتاب هنری درباره یونان — ایران — ژاپن — سیلان هند و سلطان و کانادا *	
کتابهایی که بر شته تحریر درآورده است	
انگلیس — فرانسه — ایتالیائی	آشنایی با نهادهای خارجی
به ۳۴ کشور آسیائی و اروپائی مسافرت نموده است *	
مسافرها	
تهریه مقالاتی درباره تاریخ — هنر — آثار باستانی و محظای ایران جهت نشر رمجله Vogue چاپ انگلستان و آمریکا * نامبرده در سال ۱۹۶۲ بدعوت وزارت دارنشاهی با ایران سافرت نمود و بافتخار شرفیابی به پیشگاه مبارک اطیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر با ایجاد گردید و مطلع از خاندان چلیل سلطنت تهیه نمود * آقای دکتر Beny ۱۹۶۷ زمان تاجگذاری با ایران مسافرت نموده است *	
منظور از مسافرت با ایران	

سنده شماره ۱۱

سنند شماره ۱۲

سنده شماره ۱۴

جايگاه و نقش کتاب در تاریخ مناسبات ایران و کانادا به روایت اسناد | ۱۰۱

بارگاه کتابخانه بیانی شماره ۱۵	
<u>Title:</u> Canada and the Middle East: the Development of Cultural, Political and Economic Relations	
<u>Preface:</u>	2 pp.
<u>Foreword:</u> (E.L.M. Burns)	8 pp.
<u>Introduction:</u> The Evolution of Canadian Foreign Policy in the Middle East (John Holmes)	25 pp.
<u>Section I:</u> Canada and the Middle East before 1945 - a) The Arab World; b) Iran; c) Turkey (G.M. Meredith-Owens)	40 pp.
<u>Section II:</u> Canada and the Arab World	
Chap. 1 - Canada and Egypt and the Sudan (L.M. Kenny)	30 pp.
Chap. 2 - Canada and Lebanon and Syria (L.M. Kenny)	30 pp.
Chap. 3 - Canada and Iraq, Saudi Arabia and the Gulf Area (A. Jwaideh)	35 pp.
Chap. 4 - Canada and North Africa (Morocco, Algeria, Tunisia and Libya (J.H. Sigler)	45 pp.
Chap. 5 - Canada and the Palestine Question (Paul Noble)	30 pp.
<u>Section III:</u> Canada and Iran, Turkey and Israel	
X 1. Canada and Iran (R.M. Savory)	30 pp. X
2. Canada and Turkey (G.M. Meredith-Owens)	30 pp.
3. Canada and Israel (Janice Stein)	30 pp.
<u>Section IV:</u> Canada's Economic Relations with the Middle East	
1. The Arab World (including the Arab Boycott) (I. Hayani)	30 pp.
2. Iran, Turkey and Israel (Noah Meltz)	30 pp.
<u>Conclusion:</u>	10 pp.
<u>Index:</u>	10 pp.
Total	415 pp.

Target date for publication - Summer of 1979

سند شماره ۱۵

